

آیه‌های زمینی

گزیده‌ی شعر معاصر

به کوشش

دکتر علی بهفروز

www.ketab.ir

www.ketab.ir

سرشناسه	: بهفروز، علی، ۱۳۲۰ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	: آیه‌های زمینی / [گردآورنده] علی بهفروز.
مشخصات نشر	: مشهد: انتشارات ترانه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۴۱۲ ص.: مصور.
شابک	: ۲۰۰۰۰۰ ریال: 978-600-7061-31-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها
رده بندی کنگره	: PIR ۴۱۹۰/ب ۸۱۸۷۴۶ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	: ۱/۶۲۰۸۸۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۱۷۲۸۱

انتشارات ترانه
آیه‌های زمینی
دکتر علی بهفروز

چاپ : دانشگاه فردوسی مشهد

ویراستار : نفیسه محمدزاده / سید خلیل حسینی

نمونه‌خوانی : سیدجلیل حسینی عطار

لیتوگرافی: مشهد اسکندر

صفحه آرایی : واژگان خرد / نخعی

چاپ : اول ۱۳۹۴

شمارگان : ۱۰۰۰ جلد

قیمت : ۲۰۰۰۰ تومان

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۶۱-۳۱-۲

کلیه حقوق برای انتشارات ترانه محفوظ است.

مشهد، میدان سعدی، پاساژ مهتاب، تلفکس: ۳۲۲۵۷۶۴۶ - ۵۱

فهرست

۱۳	پیشگفتار.....
۱۷	هوشنگ اینتهاج (سایه).....
۱۸	درد کنگ.....
۲۰	شبیگیر.....
۲۱	کاروان.....
۲۴	بر سواد سنگفرش راه.....
۲۶	بهار غم انگیز.....
۳۱	بوسه.....
۳۳	دوزخ روح.....
۳۴	حصار.....
۳۵	مژده‌ی آزادی.....
۳۶	سقوط.....
۳۹	مهدی اخوان ثالث.....
۴۰	زمستان.....
۴۲	کتیبه.....
۴۵	به دیدارم بیا.....
۴۷	آخر شاهنامه.....
۵۳	ژاله اصفهانی.....
۵۴	رؤیای دریا.....
۵۵	گل‌های خودرو.....
۵۶	هنوز.....
۵۷	پیراهن کبود.....
۵۸	نوبهار.....
۵۹	اگر هزار قلم داشتم.....
۶۰	ستاره قطبی.....
۶۱	پرندگان مهاجر.....
۶۲	فریاد بی صدا.....
۶۴	زندگی.....
۶۵	گیاه وحشی کوه.....

۶۷	پروین اعتصامی
۶۸	حدیث مهر
۷۰	گوهر اشک
۷۳	اشک یتیم
۷۴	مناظره
۷۷	دیوانه و زنجیر
۷۹	ای رنجبر
۸۱	مست و هشیار
۸۳	دزد و قاضی
۸۶	جولای خدا
۹۵	ایرج میرزا
۹۶	مادر
۹۷	مهر مادر
۹۹	قلب مادر
۱۰۱	وطن دوستی
۱۰۳	حسین پژمان بختیاری
۱۰۴	مهر ایران زمین
۱۰۵	می شکند
۱۰۶	شب
۱۰۷	هنوز
۱۰۸	حسرت عشق
۱۱۱	ملک الشعرا ی بهار
۱۱۲	مرغ گرفتار
۱۱۴	شمیم و دلی مشعل افروز
۱۱۵	مرغ سحر
۱۱۷	دماوندیه
۱۲۱	سیمین بهبهانی
۱۲۲	مردی که یک پا ندارد
۱۲۳	دارا جهان ندارد
۱۲۵	نیلوفر آبی
۱۲۶	گفت و گو
۱۲۷	در طول راه
۱۲۹	برای انسان این قرن
۱۳۱	فرشته‌ی آزادی
۱۳۳	ای زن
۱۳۷	فریدون توللی
۱۳۸	یار دیرینه
۱۳۹	جستم و نعره برزدم

۱۴۱	سوگند
۱۴۲	اندرز سوختگان
۱۴۵	پیشواز مرگ
۱۴۷	عمر ما
۱۵۰	جوانه
۱۵۳	بازگشت
۱۵۷	هاشم جاوید
۱۵۸	پاسخ پیر خرد
۱۵۹	کارگاه هستی
۱۶۳	بهمن رافعی
۱۶۴	مرگ زیبا
۱۶۶	کدامین چشمه
۱۶۷	از دست عزیزان
۱۷۱	محمد زهری
۱۷۲	به فردا
۱۷۴	هفت نوبت به نام فلسطین
۱۷۶	فاتح
۱۷۹	سهراب سپهری
۱۸۰	پشت دریاها
۱۸۴	به باغ همسفران
۱۸۶	دوست
۱۸۸	نشانی
۱۸۹	آب
۱۹۱	ندای آغاز
۱۹۵	سعید سلطانپور
۱۹۶	ای تمام مردمان شهر
۱۹۸	سنگ‌ها و آیینه‌ها
۲۰۰	دشت بی آتش
۲۰۲	شعر بیدار
۲۰۵	احمد شاملو
۲۰۶	سرچشمه
۲۰۸	افق روشن
۲۱۰	کیفر
۲۱۲	از عموها
۲۱۴	میلاد آن که عاشقانه بر خاک مرد
۲۱۶	خطابه‌ی تدفین
۲۱۸	مرثیه
۲۲۱	از مرگ

۲۲۲.....	عشق عمومی.....
۲۲۴.....	من مرگ را.....
۲۲۶.....	با چشم‌ها.....
۲۳۰.....	سرود ابراهیم در آتش.....
۲۳۳.....	لالایی برای بیداری.....
۲۳۷.....	اسماعیل شاهرودی.....
۲۳۸.....	تخم شراب.....
۲۴۱.....	پیت پیت.....
۲۴۲.....	میم و می در سا.....
۲۴۳.....	شعر بی پایان.....
۲۴۴.....	این بانگ.....
۲۴۵.....	برای آنکه بیایی!.....
۲۴۷.....	ابوالقاسم عارف قزوینی.....
۲۴۸.....	تصنیف هفتم.....
۲۵۰.....	تصنیفی دیگر.....
۲۵۳.....	میرزاده عشقی.....
۲۵۴.....	عشق وطن.....
۲۵۶.....	استاد عشق.....
۲۵۷.....	پریشانی ایران.....
۲۵۸.....	دزد پا تختی.....
۲۶۱.....	فروغ فرخ زاد.....
۲۶۲.....	دلم برای باغچه می‌سوزد.....
۲۶۷.....	آیه‌های زمینی.....
۲۷۱.....	تنها صداست که می‌ماند.....
۲۷۴.....	کسی که مثل هیچ‌کس نیست.....
۲۷۸.....	آفتاب می‌شود.....
۲۸۰.....	از دوست داشتن.....
۲۸۲.....	علی کوچیکه.....
۲۹۱.....	محمد فرخی یزدی.....
۲۹۲.....	غزل - ۱.....
۲۹۳.....	غزل - ۲.....
۲۹۵.....	غزل - ۳.....
۲۹۶.....	غزل - ۴.....
۲۹۷.....	غزل - ۵.....
۲۹۸.....	غزل - ۶.....
۲۹۹.....	غزل - ۷.....
۳۰۰.....	غزل - ۸.....
۳۰۱.....	غزل - ۹.....

۳۰۳	سیاوش کسرائی
۳۰۴	انسان
۳۰۶	خانگی
۳۰۷	حکایت مردی که «نه» می گفت
۳۱۰	از این سوی با خزر
۳۱۲	آرش کمانگیر
۳۲۳	بچه های پاپی
۳۲۷	خسرو گلسرخ
۳۲۸	خواب بلدا
۳۳۰	خفته در باران
۳۳۲	سرود پیوستن
۳۳۳	تساوی
۳۳۵	دشمن و خلق
۳۳۶	تا آفتابی دیگر
۳۳۷	صبح
۳۳۹	شعر بی نام
۳۴۲	روح بابک در تو
۳۴۳	روا مدار
۳۴۴	پرنده خیس
۳۴۶	پرنده وطناب
۳۴۹	فریدون مشیری
۳۵۰	از خدا صدا نمی رسد
۳۵۳	تو نیستی که بینی
۳۵۵	قصه ی شیرین
۳۵۷	شکوه رستن
۳۵۸	کوچه
۳۶۰	کاش از پس صد هزار سال
۳۶۱	دیگری در من
۳۶۳	آتش
۳۶۵	یک گل بهار نیست
۳۶۸	گرگ درون
۳۷۱	حمید مصدق
۳۷۲	آبی - سیاه - خاکستری
۳۷۷	شعر سیب و پاسخ فروغ فرخ زاد
۳۷۸	پاسخ بسیار زیبای فروغ فرخ زاد
۳۷۹	وای باران، باران
۳۸۳	نعمت میرزا زاده (م - آرم)
۳۸۴	مرثیه درسوگ جهان بهلوان تختی
۳۸۶	فرزند

۳۸۷	فاجعه
۳۸۸	مجسمه آزادی
۳۹۱	پرویز ناتل خانلری
۳۹۲	عقاب
۳۹۹	آهنگ سفر
۴۰۱	نیما یوشیج
۴۰۲	آی آدم‌ها
۴۰۴	مادری و پسری
۴۱۰	ققنوس
۴۱۳	ضمیمه یک
۴۱۳	به یاد بود نجمه مهدیزاده
۴۱۳	بیشه دوز ^۱

پیشگفتار

آن زمان که خزان عمر و فصل زمستان سال هر دو با هم یک جا جمع می‌شوند- به خصوص در دیار غربت و دور از آب و خاک و انسان‌هایی که صمیمانه دوستشان می‌داریم- به تصویر کشیدن گذشته‌هایی، که هم از نظر زمانی و هم از نظر مکانی، از ما بسیار دور هستند، کاری است بس دشوار و گاهی دردناک. در ایام تعطیل زمستان تصمیم گرفتم که گذشته‌های دور را با جستجو در نوشته‌ها و یادداشت‌های آن روزها مرور کنم و با آن خاطرات خوب و با صفای زندگیم خلوت کنم.

این جا و آن جا در میان نوشته‌هایم به اشعاری از شعرای معاصر بر خورد کردم که در سال‌های جوانی نظر مرا جلب کرده بودند و آن‌ها را در گوشه‌ای از دفتری و یا در لابلاي مقاله‌ای نوشته بودم. مرور این اشعار و نوشته‌ها، مرا به دنیای آن روزها برد. به روزهای خوب و روشن و امیدبخش و پر جوش و خروش و بی آرام سال‌های دهه چهل، به دانشگاه تهران، به دانشگاه ملی (بهشتی) به حسینیه‌ی ارشاد، به مدرسه فیضیه، به دانشگاه مشهد، به مجالس شعر خوانی انجمن گوته، به تئاتر انجمن شهر و به خیلی‌های با صفای دیگر. این سیر ذهنی در گذشته و مرور آثار فیزیکی که از آن روزها مانده بود (دست نوشته‌ها و اعلامیه‌ها) در من احساسی از شادی همراه با نوعی غم - که چرا آن روزها و آن دوستان همه رفتند - به وجود آورد. این احساس غریب، که نمی‌توانم به درستی آن را بیان کنم، به نوعی لذت بخش بود. لذا، تصمیم گرفتم حالا که در این ینگه دنیا - به دور از آب و خاک و انسان‌هایی که دوستشان دارم- هستم، لااقل کاری کنم که این لذتی را که قابل وصف نیست با آن‌ها تقسیم کنم. به این دلیل تصمیم گرفتم مجموعه اشعاری را که از برخی از شعرای معاصر در نوشته‌های خود ثبت کرده بودم در این مجلد جمع‌آوری کنم.

در این جا لازم است توضیح دهم که گزینش اشعاری که در این مجموعه است به صورت یک کار ادبی انجام نشده است. لذا اگر خواننده اسم بعضی از شعرای معاصر و شعر آن‌ها را در این مجموعه ندید، نباید خدای ناکرده فکر کند که آن شاعر شعری که در خور این مجموعه باشد نداشته است. بیش از ۹۰ درصد اشعاری که در این مجموعه هست، اشعاری است که من در سال‌های ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷ با آن‌ها آشنا شده‌ام و آن‌ها را در یادداشت‌ها و نوشته‌های خودم ثبت کرده‌ام. لذا، اگر من در این دوران با شعری یا با دیوان شاعری معاصر برخورد نکرده‌ام به احتمال زیاد شعری از آن شاعر در این مجموعه نبوده. همچنین، اگر می‌بینید که از یک شاعر معاصر فقط تعداد کمی شعر در این مجموعه است و از شاعری دیگر تعداد بیشتری، این هم بستگی به استفاده من از اشعار در همان سال‌های ۴۰ تا ۵۷ دارد. متأسفانه، در این سوی دنیا دسترسی به دیوان همه شعرای معاصر نداشتم تا از تمام آن‌ها شعر یا شعرهایی انتخاب کنم. در ثانی انگیزه اصلی من این نبوده که گلچینی از اشعار شعرای معاصر تهیه کنم. بلکه انگیزه اصلی این بوده است که آن چه را در یادداشت‌های آن دوره داشتم در این جا گردآوری کنم.

دوست می‌داشتم تا در این سوی اقیانوس‌ها دسترسی به دیوان چاپ شده‌ی همه شعرای یک صد سال گذشته می‌داشتم و گلچین مفصلی برای همه علاقمندان شعر معاصر تهیه می‌کردم. متأسفانه در حال حاضر، این کار برایم میسر نیست. لذا، همان مختصر اشعاری را که در یادداشت‌های خود داشتم و یا از جلسات شعر خوانی انجمن گوته ضبط کرده بودم، در این جا می‌آورم. امیدوارم که مورد قبول علاقمندان شعر معاصر قرار گیرد.

علی بهفروز / زمستان سال ۱۳۸۷

امریکا-میرلند / تجدید نظر کامل / زمستان سال ۱۳۹۳